

«БЕКТЕМИН»
Кыргыз Республикасынын
Улуттук илимдер академиясынын
Саясий изилдөөлөр жана экспертиза
Борборунун директору,
ю.и.д. профессор, КР УИА
корреспондент мүчөсү
Арабаев Ч.И.

«4» декабрь 2020ж.

12.00.02 - конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча, юридика илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган Бакирова Нургүл Жакыповнанын: " Кыргыз Республикасындагы сот реформасынын конституциялык-укуктук маселелери" деген темадагы диссертациясына жетектөөчү уюм – Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Саясий изилдөө жана экспертиза борборунун мамлекет жана укук бөлүмүнөн

ПИКИР

1. Изилденген теманын актуалдуулугу

Бул диссертациялык изилдөөнүн темасынын актуалдуулугу коомдук-саясий жаңылануулар укуктук мамлекеттин өнүгүүсүнүн багыттары катары, укуктарды жана эркиндиктерди коргоо боюнча эл аралык конвенцияларды таануусу - Кыргыз Республикасынын улуттук сот тутумун реформалоонун эң негизги муктаждыктарын аныктады.

Көрсөтүлгөн инновациялык комплекстер соттун коомдогу ролу менен түздөн-түз байланыштуу. Сот бийлиги конституциялык мыйзамдуулукту орнотууда, мыйзамдуулук принцибин сактоодо башкы ролду ойнору шексиз. Кыргыз Республикасында сот бийлиги бардык адамдардын конституциялык укуктарын жана эркиндиктерин натыйжалуу коргоого чакырылган.

1990-жылы 15-декабрда Кыргызстан үчүн тарыхый окуя болду, анда укуктук мамлекет катары жашоосунун эң маанилүү принциби болуу менен "Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик суверендүүлүгү жөнүндө" Декларация кабыл алынган күндөн тартып, бийликтин бутактарга бөлүнгөндүгүн жарыялады.

1993-жылы Кыргыз Республикасынын Негизги Мыйзамынын кабыл алынышы жана сот бийлигинин көз карандысыздыгын жана өз алдынчалуулугун таануу аны андан ары институционалдаштыруунун баштапкы чекити болуп калды. Ошондой болсо да, ушул кезге чейин көз карандысыз сот бийлиги жок. Жүргүзүлүп келген реформалардын негизги багыты катары сот бийлигинин көз карандысыздыгын жана өз алдынчалыгын камсыз кылуунун өзүнүн таржымалы бар. Бул изилдөөнүн максаты Кыргыз Республикасында сот тутумунун калыптануу жана реформалоо процессин деталдаштыруу болуп саналат.

1993-жылы Кыргыз Республикасынын Конституциясы кабыл алынгандан кийин, эгемендүү мамлекеттин бардык ченемдик укуктук базасын, анын ичинде сот тутуму жана сот түзүлүшүн реформалоо процесси башталды.

Биздин көз карашыбыз боюнча, сот бийлигинин феномендик маанисин актуалдаштыруу жана бийликти бөлүштүрүү концепциясын социалдык-укуктук жактан аныктоо Кыргыз Республикасынын Негизги мыйзамындагы Кыргызстанды демократиялык, дин аралашпаган, укуктук жана социалдык мамлекет катары караган жобо менен тыгыз байланышат. Аталган конституциялык жобону түшүнүү укуктук

мамлекеттин парадигмасынын калыптануусуна түздөн-түз багытталып, көз карандысыз сот бийлигин алдын- ала мамлекеттин жана социумдун өз ара аракетинин эң маанилүү кепилдиктеринин бири катары аныктайт.

Кыргыз Республикасындагы мамлекет түзүү тажрыйбасы ар бир бийлик органдарында туура тандалып алынган формалар Кыргыз Республикасынын Баш мыйзамында камтылган мүмкүнчүлүктөрдү пайдаланууга кыйла толук өбөлгө түзгөндүгүн аныктоого мүмкүндүк берет.

Кыргыз Республикасында мамлекеттик өнүгүүнүн конституциялык парадигмасына таасир эткен жаңылануулар, Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын негизги булагы болгон Кыргыз Республикасынын Негизги Мыйзамына (2016) өзгөртүүлөрдү киргизди жана ченемдик укуктук массивдеги өзгөртүүлөрдү жаңыртып, бүгүндөй сот бийлигинин жана анын тутумунун толук кандуу иштешин камсыз кылды.

Ошентип, эң маанилүү аспект болуп соттук-укуктук реформаны актуалдаштыруу эсептелет, ал иш жүзүндө сот өндүрүшүнүн жаңы моделин жана Кыргыз Республикасында жөнөкөй жарандардын эркиндиктерин жана кызыкчылыктарын коргоого багытталган көз карандысыз соттук түзүлүш катары каралды.

Кыргызстандын сот тутумун реформалоо концепциясы колдонуудагы мыйзамдарды жаңылоону камтыйт жана соттордун, укук коргоо органдарынын жана башка мыйзам актыларынын сот адилеттигин жүзөгө ашыруунун көптөгөн аспектилери менен байланышкан уюштуруунун жана иш-аракеттердин бир кыйла тең салмактуулугун камтыйт деп таануу керек. Демек, реформалардын белгиленген максаттарын жүзөгө ашырууда формасына, мазмунуна, илимий конституциялык-укуктук аспектилерине, эл аралык укуктук стандарттарга оптималдуу шайкештикти иштеп чыгуу зарыл.

Ошентип, бул диссертациялык изилдөөнүн актуалдуулугу ушул мамилелерди укуктук жонго салуунун жеткилеңсиздиги, бул теманы бирдиктүү илимий изилдөөнүн жоктугу, ошондой эле жүргүзүлүп жаткан сот реформасы жаатында мамлекеттин функциясын жүзөгө ашыруунун карама-каршы тажрыйбасы менен түшүндүрүлөт. Ушуга байланыштуу, жалпы Кыргызстанда юридикалык илим жана практика үчүн жүргүзүлүп жаткан сот реформасынын өзгөчөлүктөрүн билүү жана негизги багыттарын аныктоо кечиктирилгис милдет экендиги талашсыз.

2. Илимий натыйжалар

Бул илимий иште төмөнкүдөй жаңы илимий негизделген теориялык натыйжалар келтирилген, алардын бардыгы жалпысынан юридикалык илимдин өнүгүшү үчүн чоң мааниге ээ:

1-натыйжа. Диссертант сот тутумунун тарыхый эволюциясы бир нече баскычтардан өткөн деген позицияны негиздеп, аларды төмөнкүчө бөлүп карайт:

- 1 – Совет дооруна чейинки мезгил (1917 ж. чейин);
- 2 - Совет мезгилиндеги реформалар (1917 - 1990 жж.);
- 3 – заманбап доор (1993ж. – азыркы учурга чейин).

Совет дооруна чейинки мезгилде сот тутуму шариат жана адат нормаларына негизделип, кийин белгилүү империялык системаны реформалоо менен байланышкан өзгөрүүлөргө дуушар болгон, бул советтик салттуулуктун принциптеринин ырааттуулугун сактоо менен принципалдуу жаңы сот моделин курууга түрткү болгон. Ушундан улам, Кыргызстандын эгемендүүлүккө ээ болушу сот тутумун өнүгүүнүн улуттук концепциясынын негизинде форматтоого шартталган деген тыянакка келген. Ошол эле учурда, Кыргыз Республикасынын сот тутуму жаңы көз карандысыз мамлекеттердин укуктук тутумдарынын жалпылыгын жана өзгөчөлүгүн эске алуу менен, КМШнын сунуш кылынган типтүү мыйзамдарына негизделген.

2-натыйжа. Изилдөөдө Кыргыз Республикасынын 1993-жылдагы Негизги Мыйзамында бийликти бөлүштүрүүнүн белгилүү принциби түзүлгөн жана ал бийликтин ажырагыс механизмдеги сот бийлигинин ролун жана максатын объективдүү

чагылдыруучу мыйзамдын үстөмдүгүнө жетишүүнүн олуттуу аспектиси катары иш алып баргандыгы негиз катары алынат. Ушуга байланыштуу Кыргыз Республикасынын Конституциясын да, Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарын да талдап жатып, сот тутумун мамлекет тарабынан белгиленген процессуалдык жол-жоболорду жана мажбурлоо чараларын колдонуу менен коомдогу чыр-чатактарга таасир этүү жөндөмдүүлүгү жана мүмкүнчүлүгү катары чечмелөө логикалуу деген тыянакка келген. Кыргыз Республикасынын сот тутумун реформалоонун негизги багыттары, конституциялык-теориялык жана идеологиялык-маалыматтык мазмунун актуалдаштыруу: сот тутумунун концептуалдык аппаратына байланыштуу конституциялык жана укуктук жоболорду тактоого негизделип, бийлик бутактарынын ортосундагы мамилелердин негиздери кеңири баяндалган; "Кыргыз Республикасынын Жогорку Сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө" конституциялык Мыйзамдын кошумча конституциялык-укуктук жөнгө салуусу жаңыланууда.

3-натыйжа. Диссертант соттордун көз карандысыздыгы, укуктары менен эркиндиктерин коргоонун шарттары институционалдык аспектини актуалдаштыруу аркылуу жүргүзүлөт деген тыянагын негиздейт. Диссертант тарабынан сот адилеттигин жүзөгө ашырууда саясаттан тышкары болгон көз карандысыздык, сотту тандоонун жана дайындоонун өзгөчө тартиби менен камсыздалган мыйзамга баш ийүүдөн: ыйгарым укуктарды токтото туруунун жана токтотуунун өзгөчө тартиби; сотторго таасир этүү мүмкүнчүлүктөрүн, башка сотторго өткөрүп берүү же өткөрүп берүү процессиндеги кысымдарды четке кагуу, ардактуу эс алууга чыгуу укугун жокко чыгарган иш-чараларды жүзөгө ашыруунун атайын тартибин белгилөө; соттордун кол тийбестик принцибинин мамлекет тарабынан таанылышынан келип чыгары белгиленген. Ошол эле учурда, бул институционалдык аспектилердин жыйындысы, биринчи кезекте, коом жана жарандык коом институттары (адам укуктары боюнча бейөкмөт уюмдар, ЖМКлар, коомдук бирикмелер) тарабынан көзөмөл жүргүзүүнү болжолдойт, анткени көзөмөлдүн ушул түрүнүн жоктугу эгемендик институтун андан ары демократиялаштырууга тоскоолдук кылат.

4-натыйжа. Автордун пикири боюнча, изилдөө учурунда сот бийлигинин негизги өзгөчөлүгү анын сот адилеттигин ишке ашырууда адилеттүүлүктү аныктоо үчүн жалпыга маалымдуулуктун, атаандаштыктын, көз карандысыздыктын, коллегиялдуулуктун белгилүү теориялык принциптеринин негизинде иш алып барарын аныктайт. Демек, көз карандысыздыктын кепилдиги - соттордун Кыргыз Республикасынын Негизги Мыйзамына каршы келген ченемдик актыны колдонууга укугу жок деген конституциялык ченем. Сот бийлиги конституциялык объективдүү ыйгарым укуктарда көзкарандысыз жана суверендүү болуп саналат жана ал өзүнүн чечимдери жана иш-аракеттери үчүн жооп берет.

5-натыйжа. Изилдөөнүн автору тарабынан 2012-жылы Кыргыз Республикасынын Президентинин "Кыргыз Республикасынын сот тутумун реформалоо боюнча сунуштарды иштеп чыгуу боюнча комиссияны түзүү жөнүндө" Жарлыгы кабыл алынган күндөн тартып, 2019-жылга чейинки 5 жыл аралыгында, негизинен, реформалоонун институционалдык жана ченемдик укуктук актылары түзүлгөндүгү негиз катары келтирилет. Мамлекеттик органдардын координацияланган иш-аракеттерин камсыз кылуу максатында Кыргыз Республикасынын Президентинин алдындагы Соттук реформа боюнча Кеңеш түзүлүп, ал реформанын артыкчылыктуу багыттарын белгиледи. Бирок, диссертанттын пикири боюнча, жетишилген натыйжалар дагы деле болсо толугу менен ишке ашпай жатат жана мындан ары да институционалдык чараларды талап кылат.

6-натыйжа. Диссертанттын пикири боюнча, конституциялык жана профилдик ченемдик укуктук актылардын базасын жаңыртуу институционалдык жана институтционалдык жактан да сот системасын реформалоого түрткү берди. 2011-жылы "Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасы жөнүндө" Мыйзам күчүнө кирди. Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык

палатасы - конституциялык өндүрүш аркылуу өз алдынча конституциялык контролдоону жүзөгө ашыруучу жогорку сот органы, контрол жүргүзүү борборлоштурулган мүнөзгө ээ. "Кыргыз Республикасынын судьяларынын статусу жөнүндө" Кыргыз Республикасынын Мыйзамында Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялары Президенттин сунушу менен, Сотторду тандоо кеңешинин сунушуна негизделип, Жогорку Кеңеш тарабынан шайланат; Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Конституциялык палатасынын судьялары биринчи жолу 7 жылдык мөөнөткө, андан ары Кыргыз Республикасынын Баш мыйзамында белгиленген жаш куракка жеткенге чейин шайланат деп көрсөтүлгөн.

Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинде Кыргыз Республикасынын Жогорку Сотунун Төрагасынын отчетторун угуу жол-жобосу конституциялык көзөмөлдүн милдеттүү түрүнө айланышы керек деген позицияга негизделген. Демократиялык мамлекеттердеги плебисциттин үстөмдүк кылуу принцибине таянып, Кыргыз Республикасынын жарандарынын "биринчи" инстанциянын судьяларын түз шайлоо аркылуу шайлоо укугун түзүү сунушталууда. Ошол эле учурда, Кыргыз Республикасынын Негизги Мыйзамынын 94-беренесинин 8-пунктунун ченемдерине ылайык, жергиликтүү соттордун судьялары Президент тарабынан Сотторду тандоо кеңешинин сунушу боюнча биринчи жолу 5 жылдык мөөнөткө, андан кийин жаш курагына жеткенге чейин дайындалат. Демек, сот ишмердүүлүгүн "өмүр бою жүргүзүү" эрежесин негиздөө логикалуу. Ошондой эле, автор Кыргыз Республикасынын Президентинин алдында сот бийлигин уюштуруу жана анын ишмердүүлүгү боюнча департаментти түзүү жөнүндө, институционалдык деңгээлде сот бийлигинин аткаруу бийлигине "баш ийүүсүнө" жол берүү жобосун негиздүү деп эсептейт.

3. Диссертацияда баяндалган изденүүчүнүн жыйынтыктарындагы жана корутундуларындагы ар бир натыйжанын (илимий позициянын), негиздүүлүгү жана ишенимдүүлүк даражасы

1-натыйжа. Сот институтун калыптандыруу жана өнүктүрүү жаатында кыргыз жана чет өлкөлүк авторлордун көптөгөн илимий эмгектерин ар тараптуу изилдөө менен негизделген. Бул мыйзамдын жана мыйзамдардын теориясын терең талдоого негизделгендиктен, ишенимдүү.

2-натыйжа. Сот реформасын жүргүзүү боюнча колдонуудагы мыйзамдарды изилдөөгө негизделген. Бул Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актыларынын жоболорун талдоонун натыйжаларынын жана ушул чөйрөдөгү тажрыйбанын негизинде ишенимдүү.

3-натыйжа. Негиздүү, анткени изилдөө Кыргыз Республикасынын Конституциясынын ченемдерин талдоонун жана сот институту боюнча илимий изилдөөлөрдүн негизинде жүргүзүлөт. Корутундулар ишенимдүү, анткени алар ушул темадагы илимий эмгектерди изилдөөнүн натыйжалары жана ушул чөйрөдөгү мыйзамдардын жоболору менен тастыкталган.

4-натыйжа. Ал илимий изилдөөлөрдүн талдоосуна жана сот реформасы жаатында жакынкы жана алыскы чет өлкөлөрдүн Конституциясынын ченемдерине негизделгендиктен, негиздүү. Чет мамлекеттердин ченемдик укуктук актыларынын жоболорун талдоонун жана ушул чөйрөдөгү практиканын алынган натыйжаларынын негизинде ишенимдүү.

5-натыйжа. Ал илимпоздордун жана практиктердин Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Соттук реформа боюнча кеңештин ишмердүүлүгүнө болгон заманбап мамилелерин талдоого негизделген. Ишенимдүү, анткени ал чет өлкөлүк жана ата мекендик мыйзамдардын тажрыйбасын ар тараптуу изилдөөгө негизделген.

6-натыйжа. Ал колдонуудагы мыйзамдарды жана мыйзам алдындагы актыларды талдоого негизделгендиги менен далилденет. Ишенимдүү, анткени ал сот адилеттигин

жүзөгө ашыруу боюнча Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын колдонуу практикасын ар тараптуу изилдөөгө негизделген.

4. Изденүүчүнүн диссертацияда баяндалган ар бир илимий натыйжаларынын (позициянын), корутундуларынын жана жыйынтыктарынын жаңылык даражасы.

1-натыйжа – жаңы. Изденүүчү Кыргыз Республикасынын сот тутуму жаңы көз карандысыз мамлекеттердин укуктук тутумдарынын жалпылыгын жана өзгөчөлүгүн эске алуу менен, КМШнын сунуш кылынган типтүү мыйзамдарына негизделген деген тыянакка келген.

2-натыйжа – жаңы. Изденүүчү конституциялык ченемдерди талдоонун негизинде, Кыргыз Республикасынын сот тутумун реформалоонун, конституциялык-теориялык жана идеологиялык-маалыматтык мазмунун жаңыртуунун негизги багыттарын негиздеген.

3-натыйжа – жарым-жартылай жаңы. Изденүүчү сот тутумунун көз карандысыздыгын укуктарды жана эркиндиктерди коргоонун шарты катары таануу максатка ылайыктуу деген тыянакка келет, бул институционалдык аспектини актуалдаштыруу менен жүзөгө ашырылат. Конституциялык ченемдердин маңызын талдап чыккандан кийин автор сот адилеттигин жүзөгө ашырууда саясаттан тышкары болгон көз карандысыздык, сотту тандоонун жана дайындоонун өзгөчө тартиби менен камсыздалган мыйзамга баш ийүүдөн: ыйгарым укуктарды токтото туруунун жана токтотуунун өзгөчө тартиби; сотторго таасир этүү мүмкүнчүлүктөрүн, башка сотторго өткөрүп берүү же өткөрүп берүү процессиндеги кысымдарды четке кагуу, ардактуу эс алууга чыгуу укугун жокко чыгарган иш-чараларды жүзөгө ашыруунун атайын тартибин белгилөө; соттордун кол тийбестик принцибинин мамлекет тарабынан таанылышынан келип чыгары белгиленген.

4-натыйжа – жарым-жартылай жаңы. Соттук реформаны ишке ашыруу боюнча Кыргыз Республикасынын конституциялык мыйзамдарын талдоонун негизинде, диссертант көз карандысыздык кепилдиги - бул Кыргыз Республикасынын Негизги Мыйзамына каршы келген ченемдик актынын колдонулбашы жөнүндө конституциялык ченем деп белгилейт. Демек, сот бийлиги конституциялык объективдүү ыйгарым укуктарда көз карандысыз жана суверендүү болуп саналат жана ал өз чечимдери жана иш-аракеттери үчүн жооп берет.

5-натыйжа. – жарым-жартылай жаңы. Диссертант Кыргыз Республикасында жүргүзүлүп жаткан соттук реформа жаатында жетишилген натыйжалар дагы деле болсо толук ишке ашпай жаткандыгын белгилейт. Демек, ал мындан аркы институционалдык чараларды талап кылат.

6-натыйжа. – жаңы. Автор жүргүзүлгөн анализдин негизинде, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Төрагасынын отчетторун Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинде угуу тартиби конституциялык көзөмөлдүн милдеттүү формасы болуп калышы керек, демократиялык мамлекеттердин плебисцитинин үстөмдүк кылган принцибине негизделген, Кыргыз Республикасынын жарандарына "биринчи" инстанциянын судьяларын түз шайлоо жолу менен шайлоо укугун түзүү зарыл деген тыянакка келет. Ошондой эле, Кыргыз Республикасынын Президентинин алдында сот бийлигин уюштуруу жана анын ишмердүүлүгү боюнча департаментти түзүү жөнүндө, институционалдык деңгээлде сот бийлигинин аткаруу бийлигине "баш ийүүсүнө" жол берген жобого негизделет.

5. Илимий натыйжалардын теория жана практика үчүн мааниси, диссертациялык изилдөөлөрдүн натыйжаларын пайдалануу боюнча сунуштар.

Кыргыз Республикасында сот реформасын регламенттөө жана анын иштиктүүлүгү боюнча илимий-теориялык жана практикалык көз караштарды комплекстүү конституциялык-укуктук изилдөө менен талкууланган, ошондой эле кээ бир "алсыз

жактарын" ачып берген. Изилдөөнүн жүрүшүндө жүргүзүлүп жаткан сот реформасын оптималдаштыруу боюнча теориялык тыянактар жана сунуштар түзүлгөн.

Теориялык тыянактар сунушталган анализдер менен шартталган. Ошондой эле, Кыргыз Республикасындагы бир нече жыл ичиндеги сот практикасына, реформаларды жүзөгө ашыруунун конституциялык-теориялык маселелерине сереп салуу жана талдоо жүргүзүүнүн, сот адилеттигин жүргүзүүнүн ар кандай аспектилери кылдаттык менен иликтенген. Демек, мындагы теориялык жыйынтыктар Кыргыз Республикасында укуктук мамлекетти түзүү, укук чыгаруу ишмерүүлүгүн жакшыртуу, конституциялык институттарды өнүктүрүү маселелери боюнча жаңы атайын илимий-теориялык изилдөөлөрдүн базасы катары кызмат кылат.

Диссертацияда аныкталган корутундулар менен сунуштар мамлекеттик жана жергиликтүү органдардын ишинде, эң оболу сот системасында, Кыргыз Республикасынын Конституциялык укугу боюнча атайын курстарды даярдоо үчүн окуу-методикалык аспектиде, ошондой эле Кыргыз Республикасынын конституциялык жана процесстик мыйзамдарын оптималдаштыруу боюнча иш процессинде пайдаланылышы мүмкүн.

6. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна шайкештиги.

Автореферат диссертацияга толугу менен шайкеш келет, анын негизги жоболору чагылдырылган, Кыргыз Республикасынын Жогорку Аттестациялык Комиссиясынын талаптарына толук ылайык келтирилген. Анда диссертациялык изилдөө процессинде алынган негизги максаттар жана милдеттер, корутундулар камтылган. Авторефератта кыргыз, орус жана англис тилдеринде кыскача аннотация келтирилген. Авторефераттын жана жарыяланган макалалардын мазмуну диссертациянын мазмунуна дал келет.

7. Диссертациянын мазмунундагы жана шөкөттөлүшүндөгү кемчиликтер.

Диссертациянын жогоруда белгиленген артыкчылыктарына карабастан, анын айрым кемчиликтери байкалды:

1. Диссертациялык иште Кыргыз Республикасынын колдонуудагы мыйзамдарына жана сот органдарынын ишмердүүлүгүндөгү тигил же бул ченемдерди колдонуу практикасына толук баа берилбей, салыштырмалуу талдоо жүргүзүлүп калган.

2. Изденүүчү диссертациялык изилдөөнүн алкагында сот реформасын ишке ашыруу механизмдерине байланыштуу маселелерди жетиштүү иликтеген эмес.

3. Автор чет элдик авторлордун илимий эмгектерин жана жакынкы жана алыскы чет өлкөлөрдөгү сот реформасынын практикасын тереңирээк карап, талдап чыгышы керек эле.

Бирок, бул эскертүүлөр талкуу жана сунуштоо мүнөзүнө ээ, жалпысынан алганда диссертациялык иштин маанисин төмөндөтпөйт.

8. Диссертациянын негизги жоболорунун, жыйынтыктарынын жана корутундуларынын жарыялангандыгын ырастоо

Диссертациялык изилдөө темасы боюнча автор төмөнкүдөй илимий макалаларын жарыялаган:

1. Бакирова Н.Ж. О некоторых теоретико-правовых аспектах становления судебной власти в Кыргызстане. [Текст] / Бакирова Н.Ж. // Научный альманах – Тамбов – 2016. – № 8-2(22) – С. 37-40.

2. Бакирова Н.Ж. О некоторых аспектах развития конституционного контроля в общем механизме власти в Кыргызстане. [Текст] / Бакирова Н.Ж. // Научный альманах – Тамбов – 2016. – № 8-2(22) – С. 41-44.

3. Бакирова Н.Ж. Об институциональных аспектах развития судебно- правовой системы в Кыргызской Республики. [Текст] / Бакирова Н.Ж. // Известия ВУЗов Кыргызстана – Бишкек, 2019. – № 7 – С. 105-108.

4. Бакирова Н.Ж. О некоторых аспектах развития судебной власти в контексте судебно-правовой реформы Кыргызстана. [Текст] / Бакирова Н.Ж. // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана. – Бишкек, 2019. – № 8. – С. 106–109.

5. Бакирова Н.Ж., Дуйсенов Э.Э. О некоторых предпосылках судебно-правовой реформы в Кыргызстане. [Текст] / Бакирова Н.Ж., Дуйсенов Э.Э. // Материалы Международной научно-практической конференции в рамках Сапаргалиевских чтений на тему: Актуальные вопросы и реализации концепции правовой политики Республики Казахстан (период с 2010 до 2020 года). – Алмата – 2019. – С. 26–30.

6. Бакирова Н.Ж. К вопросу о становлении судебной системы в Кыргызстане / Бакирова Н.Ж. // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана – Бишкек – 2020. – №1 – С. 95-99.

9. Диссертациянын "Илимий даражаларды берүү тартиби жөнүндө" жобого шайкештиги.

Жыйынтыгында белгилей кетүүчү нерсе, Бакирова Нургүл Жакыповнанын юридикалык илимдердин кандидаты илимий даражасын алууга сунушталган "Кыргыз Республикасында сот реформасынын конституциялык-укуктук маселелери" деген темада диссертациясы жогорку илимий-теориялык деңгээлде аткарылган, өзгөчө практикалык мааниге ээ, илимий жаңылануунун зарыл болгон элементтерин жана бир катар негизделген, логикалык жактан текшерилген теориялык корутундуларды жактырууга жана колдоого татыктуу практикалык сунуштарды камтыйт.

Бакирова Нургүл Жакыповнанын «Кыргыз Республикасында сот реформасынын конституциялык-укуктук маселелери» деген темадагы диссертациялык изилдөөсү 2012-жылдын 22-августундагы №578 «Илимий даражаларды берүүнүн тартиби жөнүндө» жобонун 2-бөлүмүнүн 9-пунктунун талаптарына жооп берет жана анын автору 12.00.02 - конституциялык укук; муниципалдык укук адистиги боюнча юридикалык илимдердин кандидаты деген илимий даражага татыктуу.

Пикир Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын Саясий изилдөөлөр жана экспертиза борборунун Мамлекет жана укук бөлүмүнүн отурумунда талкууланды жана жактырылды (2020-жыл, «4»- декабрь, № 8 Протокол).

Кыргыз Республикасынын
Улуттук илимдер академиясынын
Саясий изилдөөлөр жана экспертиза
борборунун Мамлекет жана укук бөлүмүнүн
башчысы,
юридика илимдеринин доктору,
улук илимий кызматчы

Токтогулов А.А.

КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК ЮРИДИКАЛЫК УНИВЕРСИТЕТИ (КГУОА) КЫРГЫЗСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ ЮРИДИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ (КГУОА)
Входящий:
№ 14-2/05-СТ-05 / 12 2021